44336/P

ROCQUES

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30381617

ant. Fizes M. d. et mathes. prof. regii.

SPECIMEN
MEDICO-CHIRURGICUM
De Suppuratione in partibus mollibus.

Cujus Propoſitionum veritatem, in Auguſtiſſimo Monſpelienſis Appollinis Fano, propugnabit PETRUS ROCQUES Montalbanenſis, Artium Liberalium Magiſter, ac Medicinæ ſtudioſus, die mensis Novembris anni 1721. ab horâ octavâ ad meridiem.

PRÆSIDE
ILLUSTRISSIMO VIRO D. D.
HENRICO HAGUENOT

Regis Conſiliario & Medico, nec-non in almâ Monſpelienſium Medicorum Academiâ Profeſſore Regio digniſſimo, Societatis Regiæ Scientiarum Monſpeſſulanæ Socio.

Ad primam Apollinarem Lauream conſequendam

MONSPELII,
Apud Viduam HONORATI PECH, Regis & Univerſitatis Typographi. 1721.

DISPUTATURI

PROFESSORES REGII.

318232

R. D. Franciſcus Chicoyneau, *Cancellarius & Judex.*

R. D. Joannes Bezac, *Decanus.*

R. D. Petrus Chirac, *Sereniſſimi Principis Regni Adminiſt. Archiater.*

R. D. Antonius Deidier.

R. D. Petrus Rideux.

R. D. Antonius Magnol.

R. D. Joannes Aſtruc, *R. D. Chirac Coadjutor.*

R. D. Jacobus Chaſtelain.

R. D. Jacobus Lazerme, *R. D. Bezac Coadjutor.*

DOCTORES ORDINARII.

M. Joannes Delherm.

M. Antonius Cairol.

M. Huguo Gourraigne.

M. Garrotus Figeral.

M. Guingualoeus Olivier Villeneuve.

WELLCOME LIBRARY INSTITUTE

COLENDISSIMO

VIRO D. D.

JOANNI PETRO RATERY

MONTALBANENSI.

DUM admirabilem rerum omnium viciſſitudinem conſidero AVE OBSERVANDISSIME, ſummam demiror Dei Optimi Maximique ſapientiam in ornandâ excolendâque hominis vita; Ei enim quaſi redivivam in ſemet progeniem relinquit, ità-ut Pater in filio Avus in nepote renaſci videantur. His ſeriò perpenſis noctu diuque cogito, quâ opera ità de Medicina benè mereri poſſim, ut veſtigiis tuis dignè inſiſtens in me renaſci videare. Tali ratio-

num momento adductus quæſtionem infrà ſcriptam quamvis viribus meis diffidens publicè propugnare ſuſcipio ; quam cùm deceat Litterato conſecrare, quæcumque Tibi debeo mecum reputans, has ſtudiorum meorum primitias Tibi vovere non dubitavi ; parvum quidem munuſculum acceptiſque beneficiis longè diſpar, ſed tantum quantum per me liceat eſſe ; ſi enim quantùm cuperem, poſſem, exſoluta ſanè eſſent vota mea ; neque unum pro multis red lerem ; at cùm cupientem deficiant vires, Tibi ſit quæſo ſatis, ut poſt oblatum munuſculum Deum Optimum Maximumque deprecer ; ut vitam tuam ad Neſtoreos annos prorogare non dedignetur. Hæc ſunt vota

Obſervantiſſimi nepotis

P. ROCQUES.

Dabam Monſpelii die 20. menſis Novemb. 1721.

SPECIMEN
MEDICO-CHIRURGICUM

De Suppuratione.

OPUS illud, quod ſolutis vaſculis præcipuè ſanguineis, ut expediat ſe à ſarcina noxiâ, unionemque poſtmodùm in partibus reſtauret, natura ſui ſervatrix adeò ſæpè in corpore humano navat, perpendere hâc diſſertatione conſtituimus. Quod quidem naturæ conamen Medico-chirurgum tantò magis conſiderare ſedulò, in idque inquirere neceſſum eſt, quantò lacerata partium in quamplurimis tumoribus ſubſtantia, aut vulneribus cæſa attritave, ut reficiatur, niſi eo prævio diſponi ut plurimùm ampliùs haud queat. Quot enim obſervantur tumores, qui ſuppuratione judicantur, ut peracto pure ac deterſâ partis ſubſtantia particulæ priùs diſſociatæ connubium, functioneſque aliquandiù ſuſ-

penſas iterùm inire poſſint ? Nonnè prægreſſo fermè ſemper hoc opere ſoluta coaleſcit in variis vulnerum generibus partium ſubſtantia?

At quot in ſuppuratione varietates, & ratione diverſæ ſolidarum partium ſtructuræ & fluidarum indolis, tùm & quoque prout diverſimodè pars fuerit lacerata aut deinceps tractata ? Quàm varianda artifici auxilia, quò natura ſemet expedire interdùm impotens, in ſuppuratione inchoandâ peragendâque juvetur.

Quæ igitur ſuppuratorii negotii ſunt perſtringere paucis conabimur, id in partibus mollibus elucidare potiſſimùm ſatagentes ut hinc circà tumorum, vulnerum, ulcerumque theoriam & curationem quamplurima deinceps illuceſcant.

Pus, fluidum illud præternaturale, quoad qualitates ſenſibiles nemini non cognitum. Per illud enim vulgò intelligitur *fluidum mediocriter ſpiſſum, gelatinoſum, tenax, ſubalbidum, in partibus ſolidis è ſanguine extravaſato & ſtagnante progenitum.* Sed ejus ortus ac productio, quæ *ſuppuratio* nuncupatur, adeò perſpecta non ſunt, ut accuratâ adhucdùm indagine plurimùm non indigeant.

Nec tantùm eâ peractâ ſuppurationis hiſ-

toria abſoluta erit ; ſed deinde quæ ſuppurationem inchoatam concomitantur ac ſequuntur, poſteà quæ illam impediunt ac ſiſtunt, aut quæ variam efficiunt, ultimò quæ juvant eam ac promovent, pertractabuntur.

PROPOSITIO I.

Pars ſuppurans vitâ gaudet.

OBſervatur enim calore & ſenſu prædita, quin etiam in gradu ſæpè intenſiori, adeò ut doleat tunc plurimùm ac efferveſcat. Nec Medicus Chirurguſve ſuppurare vidit unquàm partem abſolutè extinctam, ut in ipſomet Sphacelo ; ſi verò ſuccum purulentum emanare poſtmodùm obſervarit, illum à ſubjectis aut circumfluis partibus iiſque vivis, ſecedente ab eis penitùs ac decidente tandem parte mortuâ, ſcaturire ſemper conſpexit. Quis autem in putreſcente cadavere pus unquàm generari obſervavit ?

PROPOSITIO II.

In ſubſtantia partis nunquàm excitatur ſuppuratio, niſi in eâ rupta ſint ſanguinea vaſcula.

DUo intelliguntur in enunciatione hujuſce propoſitionis. 1°. Pus non effor-

mari in cavitate ſanguiductuum integrorum. 2°. Pus etiam non excitari ruptis præcisè ductibus quibuſlibet, ſed abſolutè neceſſum ad hoc opus eſſe, ut diſrupta fuerint ſanguinea vaſcula. Prius ex eo probatur, quòd lacerationes ſubſtantiæ partis à cauſis internis externiſve productæ, ante puris generationem in praxi obſervari ſoleant, nec ullum exemplum puris in ſanguiductu integro geniti pro certo traditum hucuſquè fuerit.

Hinc autem deducitur poſterius, quòd, ut partes vaſis diverſæ indolis textæ ſunt, & ità non nulla ſpeciatim præ aliis diſrumpi queant, cùm contingit lacerari quædam integris manentibus ſanguiferis, pus nunquàm generari obſervetur; ita cùm rumpuntur lymphatica, adipoſa, aut nevro-lymphatica (vaſcula per corpus humanum ſat univerſim diſperſa) exin vel ſeri collectiones, vel interdùm tumores duri, indolentes, diù ità ſubſiſtentes, ſæpiſſimè verò tumores tenſi, ciſtici, ex materie ſpiſſâ, ſebaceâ, inerti, lenteſcente, nihil novi fermè moliente, *frigidi* inde dicti, enaſcuntur; pus autem in his caſibus non obſervabis.

Nec unquàm obſervatum pus enaſcens niſi ſanguinis effuſio præceſſerit; hinc in

partibus ſanguineis frequens adeò ac facilis ſuppuratio, in cruore autem parùm perfuſis fermèque exanguibus rara adeò ac difficilis; hinc eſſentialiter ſequi ſolet ſuppuratio tumores dùntaxat inflammatorios, ut phlegmonas ac eryſipelata, frigidos autem, ut ſcirrhos ac ædemata neutiquàm; nec niſi priùs partes vicinas aut intermixtas ipſis ſanguine hærente inflammari contigerit, ulla puris umbra in his tumoribus uſquàm apparebit. Hinc decantatum apud Chirurgos adagium, *Pus ſequitur ſanguinem.*

PROPOSITIO III.

Cruor abundanter effuſus, & in cavitate inſigni collectus, in pus non convertitur.

OBſervantur quotidie effuſiones ſanguinis, ejuſque in cavitatibus inſignibus collectiones magnæ, ut in abdomine, pectore, capite, veſica urinariâ, utero, in magnis partium externarum intercapedinibus, exempli causâ in aneuriſmate falſo, aliiſque caſibus. Verùm quid contingit? Cruor iſte in grumulos faceſcere ſolet, ſecedente fluidiori inæqualiter deinceps ipſis admiſcendâ parte, poſteà corrumpitur, abitque ultimò ſi diutiùs detineatur (ut ſæpiſſime effuſo ſan-

guini uterino, clauſo arctiùs interiori orificio advenit) in aliquid cadaveroſum *Tabum* appellatum fœtidam horrendamque amurcam ſæpè repræſentans. Evenit tamen nonnunquàm ut ſanguis ita collectus per notabile temporis ſpatium fluxilitatem ſervet; ità confoſſo ab aliquot diebus pectore cruorem ſat floridum fluxilemque poſt adminiſtratam perforationem Chirurgicam univerſum per fiſtulam argenteam emanaſſe aliquandò obſervavimus; ſic in apertione quorumdam cadaverum ſanguinem rutilantem adhùc fluxilemque effuſum in capite conſpeximus.

Porrò in nullis propoſitionis hujus caſibus, ſanguinem evaſatum converti in pus contingit. Si verò fluidi albicantis purulenti admixtum quid ſanguini in cavitate inſigni ità collecto obſervatum, id non portio ſanguinis effuſi collectique extitit, at illud ex ambiente, quæ ſuppuraverit, parte defluxiſſe accuratè inveſtiganti ſemper innotuit; ſic dùm in operatione, quæ vulgò dicitur empyematis pus cruori admixtum educitur ſemper in plevra, aut in mediaſtino, pulmonumve ſuperficie abſceſſus ruptus, ulcuſve adeſt, è quibus in cavum thoracis ſtilla purulenta materies; id oſtendunt obſerva

tiones, id teſtantur ſaniores Medico-chirurgi.

PROPOSITIO IV.

Evenit nonnunquàm, ruptis ſanguiferis, cruore in ſubſtantiam partis parcè diffuſo, nullam indè tamen excitari ſuppurationem.

ITà in Sugillatione (quam *Ecchymôſin* Græci vocant) in partis textu ſanguis effuſus, non tamen notabiliter collectus nec fluctuans, ſed diſperſus, partem atro-rubro tingens colore, qui abſque ſuppuratione ullâ ſæpè ſenſim diſcutitur, parte dilutiorem in dies colorem ſuſcipiente, deprehenditur.

COROLLARIUM.

E propoſitione 3a. & 4a. deducitur, ſanguinem effuſum puris formam adipiſcendi per ſe imparem eſſe, quamvis extravaſatus lenteſcat, partiumque ambientium vaporoſis effluviis expoſitus concipiendo motui inteſtino putredinoſo obnoxius ſit, ſed alia agentia aliaſque conditiones, ut oboriatur ſuppuratio, requiri.

PROPOSITIO V.

Diſruptis in vivente parte molli ſanguiferis, aliiſque intertextis vaſculis, definire modum, quo procreatur liquamen purulentum.

E ſanguineis cæteriſque, quibus textæ ſunt partes molles, vaſculis, ſive eæ interiores ſint ut viſcera varia, ſive exteriores ut muſculi ac integumenta, rumpi non nulla, itàut intimus harumce partium textus laceratus nec tamen integrè corruptus exiſtat, haud infrequens eſt. Et quidem illud ità fit vel à cauſis internis, ut ſæpiſſimè ab humoribus vaſorum tunicas extrorſùm nimis pellentibus, rariùs à ſuccis eas rodentibus, vel ab externis ut ab inſtrumentis obtundentibus, cædentibus, lacerantibus, pungentibus, aliiſve corporibus ſive corrodentibus, aut urentibus. Ab his omnibus patet vaſculorum partis diſſociatum fuiſſe nexum, pluraque vaſcula per medium diſrupta eſſe, adeò ut bina extrema quæ priùs ſociata continuum ductum conficiebant, tunc patula hient, inque lacinias diviſa exiſtant.

Quo pacto autem ita ſolutâ partis continuitate pus, quo pars deinceps perfuſa

conſpicitur

conſpicitur, procreatur, diſquirere juvat.

Statimatque partis alicujus rupta ſunt vaſcula, confeſtim effunduntur contenta fluida, dein ſtillant, poſtmodùm ceſſare videtur effluxus; at deinceps ſæpè intumeſcunt oræ ſolutæ partis, hinc impensè calent, ſenſus acutior in eis fit, quin & dolor ſuſcitatur pulſativus cum ſenſu caloris, nonnunquàm uſtionis, aliquandò horrores ingruunt, ſæpè febris; oræ tunc parùm humidæ quin & interdùm ſiccæ deprehenduntur; remittentibus autem deinceps iis omnibus detumentes humore novo ſuffunduntur ſubalbicante, mediocriter ſpiſſo, ſubglutinoſo; eum *Pus* vocarunt; jamque ſoluta pars *Ulcerata* dicitur. Hæc ſunt phœnomena, quæ puris confectionem antecedēre & comitari aſſueverunt.

Jam verò ſi iis, quæ in vaſculis humoribuſque partis ſuppuraturæ contingunt, præprimis phœnomenis memoratis quaſi directi attendamus, ſucci hujus præternaturalis efformationem detegere haud ità arduum erit. Utque res clariùs procedat, in caſu vulneris per inſtrumentum ſecans inflicti, ſuppurationis negotium expedire juvabit.

In *labris*, quæ dicuntur, vulnerum;

hiantiſque vulneris ſuperficie vaſcula in duplici ſtatu verſari ſtatim animadvertendum eſt; alia enim, quæ nempè cæſa manifeſtè aperta ſunt, cruentumque fluidum evomunt; alia verò, quæ inſtrumenti aciem effugere, integra adhùc exiſtunt partiſque ſauciatæ vitam conſervant. Per oras igitur vulnerum innumeris vaſorum ruptorum aperturis hiulcas, liquores quoſvis in his contentos effundi confusè principiò neceſſum eſt. Utque ſanguis abundantior adeſt, tùm quòd in partibus ſuppurationi obnoxiis vaſcula ſanguinea cæteris magis numeroſa ac patula ſint, tùm quòd liquoribus cæteris rapidiùs fluat ſanguis, ut patet ex phyſiologicis, hinc quaſi cruore mero perfuſum vulnus principiò conſpici debet.

Porrò tandiù perſeverat cruenti fluidi expreſſio, quandiù ſubſiſtente aliquâ canalium ruptorum plenitudine, in eis ſervatur adhùc tenſio, ac elaſticitas quædam quâ fluida contenta aut de novo ſuppeditata in vulnus urgeri queant. Sed quoniam facilitas fluidi ad exitum in vulnus ob aperturas ſtatim nihil reſiſtentes magna eſt, hinc ſequitur celerem quoque ejus primam expreſſionem futuram, ac talem,

ut liquores retrò ſequentes ſæpè eâdem celeritate, ob reſiſtentiam in vaſculis ſuppeditantibus utpote inflexis aliquam, appellere non valeant; quapropter in vaſculis ruptis ex citatâ ac ubere effuſione hâc inanitio aliqualis ſuccedet. Cùm autem vigeat in intertextis vaſculis integris fluxus idem liquorum, patet remittente ob inanitionem in ruptis extremis vaſis vi dilatativâ, illa in ſpatium ampliùs dilatanda fore, adeòque rupta cogenda comprimendaque, ut hinc expreſſio fluidorum per labra vulneris aliquantùm initio juvetur, eâdemque dilatatione ſenſim augeſcente adeò tandem ſtringenda, ut ea ferme ſupprimatur. Porrò compreſſio hæc vaſculorum ruptorum ab integris inducta versùs illorum extrema potiſſimùm intelligenda eſt, utpote quòd vaſcula in lacinias ſciſſa, ibi debilitata magis ac tono vitali deſtituta ſint. Prætereà labrorum vulneris diſrupta vaſcula per fibras longitudinales contractiles in partis ſubſtantiam retrahuntur, ut omnibus ſectis vaſis contingere aſſuevit, adeò ut oſtia vaſorum laceratorum inter integrorum textum quaſi deliteſcant.

Cùmque fluidi effundendi primus im-

petus remiſit, fibræ quoque orbiculares quæ integræ propè lacinias manſerunt fluento ampliùs non dilatatæ in ſeſe coarctari vaſculumque in extremo ſtringere incipiunt; ut indè hiſce duabus quoque de cauſis fluidi cruenti effuſio inhibeatur. Hi omnibus accedit fluida ſtillantia in laciniis vaſorum ruptorum fluiditatem naturalem amiſſura, adeòque coagulanda fore cùm inibi motu vitali progreſſivo ampliùs non cieantur, quin etiam aeris injuriæ quandòque expoſita ſint, quamobrem hâc etiam ratione obex in vulnus effluxui ſuſcitabitur.

Imminutâ igitur fluidorum in vulnus effuſione, extrema vaſorum ruptorum obturata, coarctata, compreſſa intelligi debent. Quoniam verò per arteriolarum ac lymphæ-ductuum trunculos non inanitos eoſdem ac eodem ac anteà numero versùs vulneris oras tendentes, ſanguis lymphaque ſolitâ celeritate & copia ad eas appellunt, vaſa autem rupta & in extremis anguſtata eâdem facilitate ac anteà admittere nequeunt, ſequitur ità partim interrupto conſueto æquabili fluento, non modo eamet in principiis admiſſariis dilatanda plurimùm fore, ſed & deinceps fluida

majori ſolito copiâ in vaſa integra derivanda, & quidem exuperanti eâ quantitate, quâ ob ruptorum in extremitatibus renitentiam determinato tempore per ea tranſcurrere non poſſunt; cùm autem vaſa integra humorum molem nimiam ità citò ſuſcipiunt, diſtenta nimis eâ quaſi obruuntur, nec vaſa revehentia hos ità celeriter reducere poſſunt, hinc & vaſa rupta & integra humoribus ultramodùm ſed præprimis ſanguine, nimirùm liquore in parte abundantiori ac rapidiori, turgeſcent; hinc orarum vulneris tumor, rubor, æſtus, moleſtus ſenſus; cumque appellente ſingulis pulſibus cordis ſubitò ſanguine arteriolæ jam dolorosè diſtentæ adhucdùm de novo plurimùm dilatentur, identidem recrudeſcet dolor cum ſenſu vibrationis, ſeu dolor qui dicitur *pulſativus* perſentietur, iſque fervoris cum moleſtiâ. In oris igitur vulneris tunc adſunt magnæ vaſorum tenſiones, celeres ac validæ commotiones fibrarum, liquorum & in primis cruoris difficilis circuitus, congeſtiones, æſtus, inflammatio, quibus omnibus plurimùm pars defatigatur ac dolet.

tumor, rubor, æstus, dolor

At tunc non modò pars tantùm, ſed & corpus univerſum in anguſtias trahitur;

contremiſcit hoc nonnunquàm horroribus ac quatitur, ut plurimùm verò febris acuta illud adurit. Neque enim ità vaſcula membraneæque partes diſtendi poſſunt, quin fibrillæ nerveæ partis ultramodùm ſuccutiantur, quin & per conſenſum reliliquæ corporis quoquoversùm contremiſcant, moleſtiaque in univerſo corpore obſcurè preſentiatur. Porrò vibrationes eæ nervorum tantò notabiliores erunt, quantò ſauciata pars exquiſitiori ſenſu naturaliter prædita, hoc eſt pluribus nerveis ſtaminibus aut iis valdè tenſis erit contexta; tùm & cœteris paribus quantò partis ſauciatæ extenſio major erit, hoc eſt pars inſignior corporis patietur. Præterea vibrationes quoque nervorum in parte ſauciatâ vehementiores quoque erunt, ſi ob aliquod ſanguinis alluentis vitium vel cauſæ ſaucianti indolem peculiarem vaſcula fibraſque prætermodùm tendi criſpari ac velut convelli, ut indè atrociſſimi exoriantur dolores, contigerit; prioris casûs exemplum exhibent vulnerum labra eryſipelate affecta, poſterioris corpora urentia, cauſtica, &c. Cùm fiunt autem vehementes illæ ſtaminum nerveorum in ſauciatâ parte commotiones, contremiſcunt ob continui-

tatem adeò ac irregulariter nervi per corporis habitudinem diſperſi, ut fibras carneas membraneaſque criſpari inæqualiter hâc & illâc cogant; ſicque corpus quaſi tremulis motibus in partibus diverſis quati obſcurè perſentiatur, & quidem interdùm cùm ſenſu frigoris, quòd vibrationes fibrillarum inæqualiter per habitum corporis criſpaturas ſuſcipientium tunc ſimiles ſint eis, quæ à corporibus frigidis ambientibus excitari ſolent. Quo circà in partium valdè ſenſibilium, aut plurimùm inflammatarum vulneribus, item in vulneribus magnis, in ambuſtis etiam & corroſis, ſimilibuſve caſibus ante ſuppurationem horrore nonnunquàm ſuccutitur corpus. Adeſt hîc quidem ſenſus frigoris alicujus, ſed falſus, quòd reverâ corpus non frigeſcat, interim vehemens non eſt; & nonne interdùm ſub finem mictûs, dùm ingrata quædam degluriuntur medicamina, item in inciſionibus Chirurgicis, ſimilibuſve caſibus horrores ejuſmodi ingruunt? Sed interdùm in ſuppuratione cùm excitantur horrores, corpus algidum verè deprehenditur, verùm tunc liquamen purulentum confectum & ad fluendum per vulneris oras in procinctu eſt; quòd quomodò eve-

niat in propoſitione ſequenti declarabitur.

Ut horrores in magnis aut dolentibus valdè vulneribus ante ſuppurationem quandòque ingruunt, ità febris eam antecedere ac concomitari ſolet. Cùm enim imminet ſuppuratio parſque dolere ac æſtuare incipit corpus univerſum moleſtè afficitur, ut antè dictum eſt, poſteà incaleſcit per gradus adeò, ut verâ febre acutâ quaſi uratur. Partis ſiquidem ſuppurantis ſtaminum nerveorum vibrationes doloroſæ fibrillis cæteris ob continuitatem ſaltem in cerebro communicatæ effuſiones ſucci nervei inſignes per eas excitant, quibus tenſio earum major procuratur; hinc robur intenditur in corde, arteriis, venis, viſcerumque fibrillis, hinc intenſior vis ſolidorum in ſanguinem, hinc ejus citatior periodus, rareſcentia major, hinc pulſus frequentior, magis plenus, æſtus totius corporis, febris acuta. Sed & æſtuans in labris vulneris ſanguis, quoniam utut ægrè nihilominùs in venulas remeat, hinc reliquo admixtus, mobilitatem ejus moleculariam intendet, caloremque proindè ac rareſcentiam majorem in eo ſuſcitabit, hinc & quoque febris acutæ fomes.

Jam verò in eâ luctâ ſolidorum ac fluidorum

dorum, quæ in parte ſuppurante agitur, vaſcula rupturam paſſa interim vix vibrantur, quòd ab extremo altero, lacerato nimirùm, alligatione fixâ careant, quòdque in ſemet retractæ fibræ longitudinales tenſionem illam violentam, quâ priùs in advenientia fluida reſilire naturaliter cogebantur, ampliùs illis haud impertiant. Vaſa ergò hæc in oris vulnerum inertia & quaſi vitâ deſtituta habenda ſunt; intereà cùm in principiis admiſſariis liquoribus vi vaſorum in ea tendentium intruſis turgeant, nihilque ferè per ſe ipſa in illos moliantur, in vicinia autem vaſcula integra præprimis ſanguinea circumquaquè, ut antea dictum fuit, vividè pulſent, ab eorum vegetis & ultràmodum productis dilatationibus identidem comprimenda fore conſequens eſt, & ſic urgenda, ut contentum fluidum ad ſui expulſionem inſtigetur, ſed illud morâ quàm traxit craſſum factum eſt & ad effluxum parùm diſpoſitum, prætereà extremum laceratum ob ſui anguſtiam obſiſtit, adhùcque majori vi reſiſtunt vaſa pellentia & liquorem in vas ruptum urgentia, igitur pulſantium vaſculorum integrorum in ductus ruptos ingeminandos pluries fore ictus deducitur, an-

tequàm ſarcina illâ inerti in vaſculis ruptis contentâ & ad circuitum abſolutè inhabili vulnerata pars liberari queat. Verùm coactis illis pulſionibus & compreſſionibus extrinſecis fluidum iners in vaſculis ruptis contentum admodùm ſuccutitur, quin tamen per aliquòd tempus ultrà progredi poſſit, anteà autem in ſtatu naturali à tunicis propriorum vaſculorum immediatè agebatur, ac liberè transfluebat, undè ſequitur in ſuppuratorio motu longè diverſum eſſe fluidorum in ductibus ruptis ſtatum ac dùm pulſioni vitali expoſita ſunt. Non mirum ergò, ſi fluidum indè progignatur novum ac præternaturale; in ſtatu namque naturali in vaſculis ſanguineis cruor leniter ac æquabiliter à reſultu tunicarum quibus tangitur, agi ſolet, ejus globuli rubri diſſociati à ſe invicem ſervantur, ut in fluido mucilaginoſo-aquæo cum partibus fibroſis liberè fluitent, ſicque per vaſcula minima transfluat ſanguis. At verò in opere ſuppuratorio is hæſit in principiis admiſſariis ductuum ruptorum, quadecauſa globuli rubri parſque fibroſa aliquantùm coaluere; tùm & ſerum tenuius ab his expreſſum per oſtiola rupta tranſpiravit, aut partis æſtu conſumptum eſt, adeò ut globuloſæ

partes rubræ coactæ, fibroſæque intermixtæ cunctæ in ſanguinis mucilagine velut inviſcatæ remanſerint. Jam verò ſuccedit deinceps motus vaſorum ambientium integritate præditorum dilatationibus repetitis ceu tot ictibus vehementer comprimentium, quamobrem globuli rubri aggeſti coactique nec diffluere valentes in ſemet ita comprimi, ſubigi, ac elidi debent, ut in liquamen merum abeant, quo quidem continuatis ictibus cum partibus fibroſis & mucilaginoſo-lymphaticis è propria natura albicantibus ulteriùs ſubacto, poſtremò fluidum emergere debet rubro colore exutum, ſat ſpiſſum & æquabile, ſubalbicans, quòd *purulentum* dici conſuevit; quòdque repetitis ſuccuſſionibus ſufficientem fluxilitatem adeptum ità pulſionibus vaſorum integrorum agitur, ut victis tandem reſeratiſque vaſorum extremis per ea foràs in vulnus exprimatur. Quod quidem negotium eo puncto tantò faciliùs expeditur, quò extrema lacerata exacto jam à ruptione tempore aliquo tunc vitâ orbata laxa ſunt, adeòque facillimè recludi ſe patiantur. Sed & cum effluente liquamine illo commiſcentur in oris vulneris laciniæ ac extremitates vaſorum mortificatione verâ emol-

litæ ac deciduæ, vaſorum extremitates utpote partes ſolidæ per ſe albicantes; ità excidere extrema vaſorum ruptorum amputationes membrorum edocent. Hæ verò laciniæ in vulneribus contuſione vel rupturâ inductis in dubium revocari non poſſunt, ſed & occurrunt etiam in iis quæ inſtrumentis ſecantibus inflicta ſunt, inſtrumentum enim ſecans ut ut cote exacutum fuerit, aciem tamen ſemper habet retuſam plurimiſque eminentiis aſperam, quod Microſcopio pateſcit, adeòque inſtrumenta ſecantia cuncta verè lacerant.

Commiſcentur & quoque in oris vulnerum liquamini purulento fluida lymphatica albicantia, ſpiſſa, ab oſtiis ruptorum lymphaticorum aut nevro-lymphaticorum depluentia, & eâdem vi ac prædictum liquamen pulſione nempè vaſorum integrorum expreſſa; quæ enim ſanguiferis eadem & quoque lymphaticis ruptis eveniunt, lymphaticus ſiquidem liquor poſt primum ab inflicto vulnere effluxum eodem deinde mechaniſmo ac cruor, in vaſis ſuis ruptis ſupprimitur, hæret, lenteſcit, inſpiſſatur, poſtmodùm exagitatur & ad fluendum per oſtiola lacerata compellitur. Quod autem è laceratis ſtaminibus nerveis exſudat,

adeò exigui eſt momenti, ut puris compoſitionem ingredi vix dici mereatur.

En igitur pus è liquaminis ſanguinei rubore exuti prædominantis, ſucci lymphatici viſcoſi aliqualis, tùm & laciniarum extremitatumque vaſorum in fruſtula emortua abeuntium, ac velut in gluten molle, ſubalbicans converſarum miſcelâ in aſperitatibus ſuperficiei vulneris peractâ ortum, efformatum penitùs, per infinita punctula ſcaturiens.

COROLLARIA

I.

Cauſa ſuppurationis efficiens eſt motus vitalis vaſorum integrorum præprimis ſanguineorum ſolito magis turgidorum, tenſorum, vibrantium, rupta fluidis inertibus tumida diaſtolis tempore vehementer comprimentium, ſuccutientium. Quo circà in parte ſuppurante inflammatio aut phlogôſis ſaltem aliqua concipienda eſt.

Sanguis lymphaque in vaſculis ruptis hærentes, tùm & vaſorum diſruptorum extrema, puris legitimi ſimul materia exiſtunt.

Tria hæc verè morti deſtinata ſunt; liquores enim prædicti circulationi ampliùs obnoxii non exiſtunt, extràque ejus limites verſantur, vaſculorum extrema lacerata muniis pulſandi nimirùm humoreſque ul-

teriùs tranſmittendi obeundis imparia ſunt. Conſtituunt ergo tria hæc ſarcinam inertem ac noxiam, quâ gravatur pars vitâ adhùc potiens, quâque ne opprimatur metus eſt; ablegandi itaque eam & à parte vivente ſeparandi hoc eſt in ſuppuratione naturæ molimen. Motus vitalis vaſorum in vivente ſuppurante parte adauctus & vegetus, hîc eſt natura ipſamet ſarcina hâc ſe expediens. Talis eſt cauſa efficiens, talis eſt materia, talis eſt in opere ſuppuratorio naturæ ſcopus.

II.

Officinam ſeu verum ſuppurationis locum in vaſculis diſruptis ſemper quæras, extrà hæc nulla fit. Cauſam ſiquidem ejus operariam ac efficientem vicinam aut diſpoſitam, materiemque aptam alibi non reperies. Hinc ſanguis abundanter extravaſatus collectuſque, hinc in ſugillatione per ſubſtantiam partium mollium diffuſus (*Vid. cor. prop.* 3. *&* 4.) hinc in rimis vulnerum ſtagnans, omninò cruor ſemel extravaſatus puris formam non induit. Pars vivens duntaxat ſuppurat.

Elapſis proximè diebus abſceſſum quemdam ventriculi feliciter ruptum vidimus, è quo amurca duntaxat atro-cruenta, fœti-

da, per vomitum ore pleno ſummâ vi inſperatò ejecta fuit; cujuſque colore per dies aliquot tinctæ fuere deinceps alvinæ fæces. Hinc liberatus eſt Nobilis Civis Monſpelienſis dolore fixo ventriculi, ſingultu immani, tumore regionis epigaſtricæ, aliiſque anguſtiis, quibus poſt curatam febrem malignam ab aliquo tempore afflictabatur. Sanguis in textu tunicarum ventriculi diù detentus in pus non abiit, quia extravaſatus; nec pus in diſrupta parte progenitum, quòd liquores per vaſcula integra haud ægrè meatint, nullum enim in proceſſu hujus morbi obſervavimus inflammationis ventriculi indicium.

Hoc autem movere aliquem poſſet, quòd divinus Senex Aphor. 20. ſect. 6. ità ſcripſerit *ſi in ventrem ſanguis præternaturam effunditur, neceſſe eſt ſuppurari.* Verùm experientia huic ſententiæ refragatur; quod agnoſcens optimè *Galenus* dixit *Hippocratem haud propriè accepiſſe hoc in loco ſuppurationem, ſed pro converſione quâdam in ſaniem, aut certè pro corruptione mutationeque à ſtatu naturali*; ſic & quoque *Mercurialis* hunc Aphoriſmum commentans, plurimis, quæ affert, exemplis, divini Senis ſententiam admodùm improbat.

At ſi magna collecti ſanguinis moles vaſculorum ſingulorum pulſui non expoſita, ipſiſque nimis reſiſtens, cauſæ ſuppurationis vim eludit, in Ecchimôſi ſaltem cruor diffuſus ac per minutas moleculas ſegregatus vibrationibus infinitis vaſculorum attiguorum obnoxius fit, ipſis obſequioſus ac vel minimam inferens reſiſtentiam. Non ne igitur ſugillatæ partes ſemper ſuppurare debent? Minimè. In ſugillatis partibus quædam & pauca diſrupta ſunt tantùmmodò vaſcula ſanguinea, ac liberè ab eis cruor in partium interſticiis abſque ullâ in ruptis ſanguiferis ſtagnatione diffuſus eſt. Cruoris ità diffuſi particulæ motu partium ambientium vibratorio aliquatenùs equidem ſuccutiuntur, sed cùm in vaſculis ceu in ſaccis totidem cohibitæ non ſint, perfectè undique, ut decet, & quaſi per innumera puncta iteratis plurimùm ictibus à pulſantibus vaſis ambientibus non comprimuntur, ſed ictibus totalibus extenſis in varias ac plures loci differentias non nitentibus facilè cedentes indeque ſimùl non coactæ nec ſubactæ, in interſticia partium immutatâ forma diffiliunt, expanduntur, plurimùm à ſe invicem ſegregantur, reſolvuntur; hinc Ecchimôſi

môſes in dies ſenſim dilutiores fiunt, poſtmodùm perſpirant ac evaneſcunt. Si verò ſugillatæ partis attritâ plurimùm ſubſtantia diſcerpta fuerint & confuſa notabiliter vaſcula ſanguinea tunc non modò in fibrarum interſtitiis diffuſus, qui ſugillationem repræſentet; aderit ſanguis, ſed & portio ejus in vaſculis attritis, laceris cohibita, hinc partem aggravans, ac pulſatorio vaſorum integrorum undique ambientium vehementer exindè concitato motui ceu cauſæ ſuppurationis efficienti expoſita, in pus abibit; hoc in interſtitia partium depluet, ſugillata pars ſuppurabit. Pars ſuppurans opus ſuum abſolvit in ſemet ipsâ, quodque noxium eſt è ſinu ſuo expuit. Hic eſt terminus, hic finis ſuppurationis.

III.

In vaſculis utut infarctis adhucdùm tamen integris cruor purulenti liquaminis naturam non induit (*Vid. prop.* 2.) Is quippè in vaſculis congeſtus, vel motu gaudet aliquo periodico, vel eo abſolutè caret; & quidem ſi modo priori ſe habet, vaſculorum continentium motu agitur proprio, qui adhùc vitalis eſt, & ſanè plurimùm ab extraneo diverſus, qui à dilatatione ambientium preſſivâ & continuatâ in

resolutionis ratio

materiem non tranfluentem emergit. Quapropter deficiunt in hoc cruore conditiones & efficiens cauſa, quibus in purulentum liquamen converti queat. Dùmmodò autem facilitas ad fluendum ipſi reſtituatur, æquè ac anteà transfluet; nec quicquam labis ductibus imprimet. Sic partes infarctæ per *Reſolutionem* interdùm liberantur.

Si verò ductibus integris ſanguis abſolutè quieſcat, pars opprimetur adeò, ut extincto in eâ ferè vitali principio nulla ſuppurationis efficiens cauſa micare valebit, pars verò miſerè putreſcet, *Gangrænamque* aut *Sphacelum* citò concipiet.

gangrena

Interim ſi ſupponatur ſanguis in nonnullis ductibus ità hærens, ut in his ad fluendum abſolutè inhabilis, per circumpoſita tamen ſatis tranfluat, principiumque vitale vegetum in parte perennet; tunc vaſa ultramodùm infarcta & turgida à vicinis liquores aſſiduò ſuſcipientia, tùm ſanorum motu ſuccuſſa, preſſa, diſrumpi non morabuntur, aderitque tunc *Suppurationis* caſus; Abſceſſus fiet.

abscessus

Si quis tamen ductus penitùs infarctos pulſantium ſanorum prementium, ac liquores continuò ſuppeditantium actioni ità reſiſtere, ut ipſi diſrumpi non cogantur,

schirrus

abſolutè ſupponat ; is ſuppurationem indè ſubſequturam nullatenùs arguet. Quâ enim vi ulterior præpeditur infarctus, qui vas ad crepaturam perducat, quâ vi ductus infarctus à preſſione pulſantium nihil patiens ſervatur, eâdem juxtà Mechanicæ leges ne cruor vas infarciens agitari ab iis ac ſubigi poſſit inhibetur. Res autem ità continget, quòd tunc cruoris mucilago in vaſculis minimis fluxilitate adeò deſtituta ac indurata ſit, ut acceſſum liquori novo affluenti denegans, vas à diſtenſione tunicarum nimiâ immune ſervet, tùm & fixitate ſuâ pulſiones vaſorum circumpoſitorum eludat. Hinc itaque fiet non ſuppuratio, ſed *Scirrhus.*

IV.

Sanguis in vaſis inſignibus diſruptis puris naturam non adipiſcitur ; ab his enim ob aperturam nimiam, impulſumque validum continuò diffluit. Si verò ligaturâ injectâ aut quocumque alio modo conſtrictâ extremitate fluere deſinat ; tunc in cæcum vaſis extremum ſanguis delatus ibi non hæret, ſed in patulos laterales ramulos derivatur. Sique vaſis extremum ſanguine turgere contigerit, moles ejus inſignis à pulſantibus vaſculis ambientibus

vix quidquam patietur, quòd in eo ratio superficiei ad ſoliditatem molis compreſſæ ac in exiguiſſimis vaſculis longè minor exiſtat, ut patet ex Geometricis.

V.

Quæ circà puris confectionem in vulneribus cæſim inflictis hucuſquè dicta ſunt: eadem in aliis quibuſlibet ſuppurationis caſibus ſemper deprehendes. In partibus ſiquidem contuſis ſuppurantibus, quædam attrita ſunt vaſcula, reliqua integritatem ſervarunt, utraque ingurgitata; en igitur efficientem ſuppurationis cauſam, en materiem aptam. Similiter cùm ab intrinſecâ cauſa ſuppurationi locus præbetur, in parte ſuppurante rupta partim, partim integra reperies vaſa, cruore inprimis turgida; rupta liquorum effuſio, integra vita partis, turgeſcentiam tumor, æſtus, dolor ſignificabunt. Suppurantibus Phlegmone aut Eryſipelate ſic ſanè ſe res habet.

VI.

Vitâ plenè in parte ſubſiſtente, quò plura vaſcula diſrupta erunt, quò magis lacerata, quò magis confuſa, eò copioſiùs ac faciliùs humores in eis cohibebuntur in liquamen purulentum convertendi. eò abundantior erit laciniarum vaſorum pu-

trilago albida; igitur eò uberior ſuſcitabitur ſuppuratio. Porrò in Contuſis plurimùm, attrita & laniata ſunt vaſcula; in Corroſis pariter & Ambuſtis admodùm diſcerpta ſunt & irregulariter commixta, in Cæſis autem vaſcula ſecundùm unicum planum tantùmmodò diviſa; non mirum ergò ſi in Contuſis, Uſtis & Corroſis, ſi in Sclopetorum vulneribus uberiores longè ac in Cæſis ſuccedant ſuppurationes. Hinc dùm copioſa expetitur ſuppuratio cauſtico lapide, potiùs quàm ſcalpello aperiendæ partes.

VII.

Cùm in Cæſis vaſcula ſecundùm unicum planum diviſa, nec confuſa, parùmque lacerata poſitionem priſtinam obtineant, patet ſanguinem liquoreſque alios affatim per aliquod tempus facilè nec interrupto filo effluxuros; ſi autem abundanter eos effluxiſſe, inanitaque adeò iis fuiſſe vaſcula contigerit, ut nulla deinceps eorum irruptio metuenda veniat nec congeſtio, nihil novi ac moleſti in vaſculis integris excitandum fore ſequitur; quamobrem rupta vaſcula exinanita ab integris ſimpliciter comprimentur, & ità obliterabuntur, ut indè nullum naturæ conamen, nulla ſuppuratio timenda ſit, parſque nullâ ſarcina op-

preſſa modo in propoſitione ſequenti exponendo citò coaleſcat. Sic autem ſe res habet nonnunquàm in cæſis carnibus, quæ abſque ſuppuratione præviâ citò uniuntur. At liberaliter effuſa tunc fuere fluida, vel etiam ſuctione educta, ne iis pars ſoluta gravaretur, oræque vulneris deinceps oleo balſamove, aut ſimili contra aeris injuriam munimento fuerunt illitæ; quapropter ſic inanita vaſcula diviſa penitùs flacceſcunt, à viventibus comprimuntur, obliterantur; hæc autem moderatè liquores ſuſcipiunt, nihil violenti in parte cæsâ excitatur, hæc citò per ſe coaleſcit. Sic ruptis quandòque in viſceribus ſanguiferis nonnullis, cruore liberaliter effuſo, pars hinc non gravata nullatenùs ſuppurat, citòque rursùm cohæret.

VIII.

Verùm abſque prægreſſâ ſuppuratione connubium non ineunt Contuſa, Corroſa, Uſtave; quòd plurimùm diſrupta, dilaniata, confuſa, varièque inflexa vaſcula liquores liberaliter haud profundant, plenè nunquàm inaniantur, illoſque ſemper ubertim in ſe ipſis detineant, hinc integrorum & ingurgitationi ac tenſioni locus præbeatur, undè ſuppuratio; quòdque la-

ciniæ notabiles in his caſibus & copioſæ putrilaginem abundantem adeò ſuppetant, quæ per tranſpirationem, ſicut in Cæſis non ſuppurantibus ob parvam earum copiam evenit, diſcuti nequeat.

IX.

Cùm in parte ſuppurante vitale principium ſubſiſtere dilucidè agnoſcamus (*prop.* 1.) ac peractâ ſuppuratione ſolutam coaleſcere partem muniaque obire obſervemus; cur vitale principium iners & otioſum in opere ſuppuratorio haberemùs, opus verò totum per putredinem aut fermentationem aliquam abſolvendum relinqueremus? Cur unà cum Dolæo aliiſque Chymiatris, ſanguinem effuſum vini inſtar è dolio educti vappeſcere ità arbitraremur, ut per ſubſequentem hinc acidi exaltationem pus efformandum imaginaremur? Præſertim cum abſente vitalis principii operâ, licet cruor putredini, vappeſcentiæ, fermentationi committatur, natura nullum tamen confici pus perſpicuò nobis indicet (*Vid. cor. prop.* 3. *&* 4. *& cor.* 2. *hujuſce prop.*) Sic vappeſcit ac putredini obnoxius fit cruor effuſus vel parcè ut in Ecchymôſi, in rimis vulnerum, vel ubertim ut in collectionibus copioſis; ſic putredine &

fermentationis motu inteſtino interdùm adeò immutatur in ſphacelatis partibus, aut cùm in uteri cavo diù fuit aſſervatus; ut amurcam horrendè fœtentem poſtmodùm exhibeat; ſic immutatus fuerat ſanguis inter ventriculi tunicas collectus, in caſu ſuperiùs obſervato; quare autem pus in hiſce caſibus non producitur? Quòd vaſculorum vibrationes vitales ceu cauſa ſuppurationis efficiens in eis deſficiat. (*Cor.* 2.) Sed hanc tùnc non eſſe requiſitam fermentationem, quæ pus ſuſcitet, inquis. Quodnam autem eſt peculiare illud *fermentum purulentum*? Eſt ne è partibus ambientibus exſudans humiditas? At hæc in prædictis caſibus, at hæc in utero ſanè non deficit. In hiſce caſibus adſunt ſanè calor & humiditas putredinis principia. Eſt ne nervorum fluidum, quod præſtanti *ſpirituum animalium* nomine inſigniri ſolet, quodque actiones in animalibus ità perficit, ut partium ſingularum ſtructuras intimas, varios ſolidorum reſpectus, fluidorum indoles, conſiſtentias varias, moles reſpectivas, fluxus diverſos, celeritates, cæteraque mechanica perſcrutari eo machinam regente ſat ſupervacaneum ſit; quodque Archæi Helmontiani quaſi vices ſupplens, medicinam

medicinam adeò brevem, omnibuſque facilem efficit? Sed ſpiritus animales in ſanguinem effuſum ipſimet effuſi tantamne energiam haberent, quâ novam ac peculiarem excitarent in eo agitationem inteſtinam? Energia talis extrà vaſa propria in dubium revocari ſanè haud immeritò poſſet. Verùm ſanguis ſemel effuſus nuſquàm, ſed pars duntaxat vivens ſuppurat. (*Vid. cor.* 2.) Spiritus autem animales in ſinum partis ſuppurantis dolore abundanter determinatos fermentationem ſuppuratoriam excitare ſi admiſeris, de ſuppurationis loco lis non erit; ſed perpendendum reſtat utrùm in rupta, integrave vaſcula uber ille ſpirituum effluxus peragatur; rupta ſemimortua ſunt, nervulos præciſos habent, elatere vitali deſtituta, vixque ſenſibilia exiſtunt, integra verò nervos intactos poſſident, plurimùm tenſa ſunt, vibratilia, inflammata, doloris ſummè capacia, fluxus igitur ſpirituum uber ad hæc, parcior ad illa concitabitur; ſed purulentum liquamen in integris non elaboratur ſed in ruptis; è quibus duntaxat expui poteſt, ſpiritus ergò animales in partem ſuppurantem ac dolentem ubertim fluentes miſcelâ ſui in vaſorum integrorum liquo-

ribus aliquid notabile, in ruptorum autem inertibus ſuccis vix quidquam effatu dignum præſtabunt.

Jàm verò præter hæc, quæ ſuperiùs contrà ſanguinis vappeſcentiam & acidi exaltationem ut ſuppurationis cauſam, adducta fuere, adversùs Chymicos hujuſce ſententiæ fautores hoc animadvertendum ſupereſt, acidum reverà puri non ineſſe, cùm variis experimentis ſputa purulenta *nihil acidi, ſed multum Salis corporiſve Sali cornu Cervi ſimilis*, continere, non ità pridem oſtenderit *Pitcarnius.* En igitur demonſtratum Chymicis in pure Sal alkalinum, Sal verò acidum à quo puris præcipuos effectus deducunt ab ipſis non manifeſtatum; flocci enim faciendum hoc eorum argumentum, quòd pus corroſivum ſit, quæſtio enim de facto utpotè in caſibus puris laudabilis falſo, jure meritò moveri poſſet; quòdque principium corroſionis Sali acido fixo tribuunt, quâ de cauſa alkalino alii non tribuerent, cùm utriuſque indolis cauſtica ſubminiſtret Chymia? Ità quod Chymici acidum, *Hippocrates* nominavit *acre* ſputum purulentum. Mitto loqui de indicio Salis acidi ex viriditate puris à quibuſdam deducto, quaſi verò ex tali colore Salia Vitriolica in pure

ſignificarentur; cùm colores particularum mixti indoles determinatas non denotent, ac iſtiuſmodi è ſignaturis aliiſve petita Chymicorum argumenta per inſtituta à *Pitcarnio* experimenta abundè nimis refutentur. Verùm illa puris naturæ per Chymica experimenta perſcrutatio ad præſcriptionem remediorum necquicquam lucis affert, ut eam refutando *Dolæo* ejuſque aſſeclis utilem duntaxat hîc eſſe cenſeamus.

PROPOSITIO VI.

Quæ ſuppuratione inchoatâ ſuperveniunt ac deinceps ſuccedunt, tùm quâ ratione ſuppuratæ partes denuò coaleſcant, explicare.

POſtquàm liquamen purulentum in oras ſolutæ partis ſtillare incœpit, extremaque vaſorum lacerata recluſa fuere; tunc fluidis appellentibus in admiſſariis vaſorum ruptorum principiis tantum obſtaculum non reperitur. Imminutâ igitur eâ parte reſiſtentia, vaſa integra gravi molis fluidorum exuperantis appulſu liberari incipiunt; plorantibus idcircò tunc purulentum liquamen vaſis ruptis, integris verò fluida appellen-

tia faciliùs traducere incipientibus, tumor partis ſauciatæ, tenſio, calor, dolor remittere incipient; verbo ſtatim ac pure vulneris oræ madefactæ conſpicientur, protinùs levabuntur ſauciatæ partis anguſtiæ; hinc & quoque febris, ſi excitata fuerit, remittet; in corpore univerſo levamen ſentietur.

Quoniam verò continuato purulenti liquaminis effluxu, viæ in oras vulneris patentiores ſenſim fiunt, hinc in parte ſauciatâ liquorum fluentum liberius in dies fiet. Sedabuntur ergò tandem & concident univerſa, quæ in lucta ſuppurationis immania excitata fuerant, ſymptomata, ac oræ ſolutæ partis pure ſine dolore manabunt. Ubi notandum puris emanationem duraturam quandiù in oris ulceris aliqua in circuitu liquorum difficultas perſeverabit. Indè enim ſanguis in principiis vaſorum ruptorum admiſſariis, ob vaſis ferè emortui flacciditatem & viſcoſi purulenti liquaminis antè ipſum lentè fluentis obſtaculum, aliquantùm hærens, cauſæ puris efficienti pulſui nempè vaſorum integrorum liberè adhùc non tranſmittentium, expoſitus erit, ac proindè in pus convertetur, fluxilius equidem ac fluxilius in dies

evaſorum, eò quòd ſanguis minùs ac minùs hæreat, minùſque proinde inſpiſſatus nec ità ſero deſtitutus liquamen non ſpiſſum æquè ac anteà ſubminiſtret. Nec deſinent pariter oræ ulceris pure humeſcere, quouſquè vaſorum ruptorum extrema verâ mortificatione corrupta, & à vivente parte penitùs ſeparata putrilaginem albicantem ſuppeditare deſinant.

Cùm verò intrà dies aliquot tempuſve notabilius (ſi quædam obſtiterint) liquoribus circà ulceris oras fluentibus viæ tandem liberæ factæ fuerint; tunc ſanguis lymphaque in vaſa rupta migrare deſinent, quòd jam in integris nihil eorum fluxui obſiſtat, ruptaque in dies magis & magis flacceſcentia quin & extremis ſuis in putrilaginem converſis orbata ab integris undique comprimantur. Imminuta itaque ſenſim ceſſabit tandem purulenti liquaminis generatio ac fluxus, exſudabit verò per oras ulceris in modum perſpirationis ſerum aliquod tenuius, quo madeſcant; jamquè obliterata erunt principia admiſſaria vaſorum ruptorum, extrema autem penitùs amiſſa ac è corpore viventi ſeparata. En igitur peractam ſpontè ulceris, quam vocant *deterſionem*, en jàm oras ulce-

ris ductibus integris & viventibus duntaxat conſtantes, en ipſas liquoribus vivificis ſat liberè transfluentibus animatas, en tandem ipſas corruptis vaſculis, liquoribuſque effœtis ceu ſarcina noxiâ plurimùm liberatas. Reſtat nunc partium ſolutarum coalitus nexuſque abſolvendus.

Sed natura, quæ per ſimplices vias procedendo in ſupparatione non occubuit, imperfectum opus ſuum non relinquet. Vaſcula, quibus conſtant ulceris deterſi oræ, integra cuncta & animata, in ulceris ſuperficie non terminantur, nec enim fluida reducere poſſent, nec parti vitam tribuerent, ſed ibi reflexa continuo ductu liquores versùs cor referunt; in puncto igitur reflexionis ut ſiphonum pars incurvata haberi debent. Porrò curvaturæ illæ ductuum, ut dùm pars ſoluta non erat, fulcitæ non exiſtunt; quippè quòd à nullo corpore comprimantur ac velut pendulæ emineant; in lateribus inſuper compreſſæ non ſunt, quòd ſuppuratione abſumpta fuerint penitùs extrema vaſorum lacerata priùs ipſis circumflua; quapropter appellentium liquorum ictibus faciliùs ac anteà cedent partes hæ vaſculorum inflexæ, tùm extendi incipientes extuberantes hinc &

illinc monticulos repræſentabunt mollecu-los, liquoribus & imprimis ſanguine tur-gidulos, rubentes, verbo ex innumeris ul-ceris punctis *Carnes*, ut loqui amant, pul-lulabunt. Cùm autem vaſcula hæc tenera, non compreſſa, extenſilia, à liquoribus ad-venientibus ſenſim ulteriùs ac ulteriùs pro-ducantur, *granula carnea* floridiùs vege-tabunt, intumeſcent ſibique tandem ex adverſis oris pullulantia obviam ibunt, partes eminentes in cavas, prout occur-rerint, cotyledonum more inſerentur; ſi verò pars eminens eminenti adverſa oc-currerit, quæ minùs obſiſtet ad latera re-flectetur, alterâ interim inter hanc & alias circumfluas viam pergente; & ſic per va-rias eminentias ac ſcrobiculos oræ pullu-lantes excipientur ac excipient. Continua-tâ autem per appulſum indeſinentem flui-dorum accretione carnes hæ granuloſæ in ſe invicem arctiùs inſerentur, ſuturaſque ſtrictas æmulabuntur, adaugente plurimùm firmitudinem fluidi lymphatici nutritioni deſtinati parietibus nevro-lymphaticorum diſtenſorum agglutinatione aſſiduâ, ob in-flexa compreſſaque in inſertionibus hæc vaſcula abundantiori adhùc & validiori; ſique infligatur vis, lacerabuntur potiùs ac

rumpentur carnea hæc granula, quàm ut intacta dirimi ſe patiantur, quòd in tali inſertione ac nexu extrema carnium granuloſarum utpote molliora accreſcere non deſierint, & compreſſis interim mutuò eorum originibus, in molem eam excreverint, quæ per interſtitia, quæ priùs ſubierant, tranſire ampliùs non poſſint. Id ſanè artificium imitantur Fabri lignarii, cùm in modùm caudarum, ut aiunt, hirundinum trabes compingunt. Sic coaleſcunt partes ſolutæ, ſic efformatur *Cicatrix*, ſic in oſſibus *Callus* producitur.

In cicatrice ergò extrema vaſorum ruptorum non adunantur ſibi, non uniuntur; hic enim determinatus & quidem vaſculorum ejuſdem ſpeciei occurſus, hæc reunio concipi nequeunt, nec vaſorum extrema rupta lacerataque per ſuppurationis tempus ſat protractum ſana ſartaque ſervari ac vivere ullatenùs poſſunt, corrumpuntur autem ac excidunt, ut anteà ex amputationibus membrorum notavimus, nec reliquum vaſis rupti extendi ullo mechaniſmo concipi poteſt, nec unquàm viſum.

Porrò rationi conſonum magis non eſt Cicatricem aut Callum, ut extravaſatum ſuccum nutritium concretum partes ſolutas

agglutinantem

agglutinantem concipere ; quòd œconomiâ animali verſatis ſuccos extravaſatos vitali principio officere ſemper notum ſit ; quòd cùm cicatrix aut callus partis continuatio ſit, vaſculis ab eâ productis reverâ conſtet, prout edocet ſanior Anatome. Verùm vaſa nulla nova in corpore humano lymphatici glutinis adminiculo & quaſi materie fabrefieri, quæ ruptis addi-tamento ſint, unquàm concipi poſſunt ; nec enim imaginaria in humanâ machina compaginare Phyſico rationali licitum eſt, præſertim cùm verè exiſtentia, quibus in operibus ſuis abſolvendis in plurimis caſibus utitur, natura perſcrutata manifeſtet. Si quis autem de vaſorum integrorum in corpore humano extenſilitate dubitaret ; is productiones ſummas membranarum, ipſarum inſpiſſationes immodicas, vaſorum vaſtas dilatationes, viſcerum intumeſcentias, incrementa immania, profectò ignoraret, hunc ſanè fugerent innumeræ & ferè quotidianæ hoc de argumento obſervationes.

In cicatrice callove vaſcula ut in partibus ipſis continuis eodem ordine, eodem textu diſpoſita non ſunt ; neque priſtinam partis repræſentant compagem ; quòd è

coalitis vaſculis non conſtent anaſtomôſi quâdam, ut nonnullis arridet, junctis. Vaſcula in cicatricis callive ſubſtantia univerſa reflexa ſunt, nullaque ultrà cicatricis fines protrahuntur; ſibimet autem per acervos, ut antè dictum fuit, confuſim at ſtrictè intermixta, oras ſoluti continui adverſas ſuturæ validæ in modum connectunt; hinc transfluxus nullus liquorum ab ora cicatricis in aliam, reditus autem ſemper utrinque in continuam ſibi partem; hinc in vaſis cicatricis plurimùm in ſemet inflexis ac validè inter ſe mutuò compreſſis haud ità facilis ſicut in partibus nunquàm ſolutis liquorum periodus; hinc in partibus cicatrice callove præditis dolores ſubindè ſuſcitantur.

Hactenùs purulenti liquaminis effluxum, hunc tandem deſinentem, ulceris hinc deterſionem, ac formationem cicatricis, prout in parte affectâ ſponte res peragitur, luſtravimus. Jam quomodo corpus univerſum efformato pure aliquandò compatiatur, perpendendum eſt.

In abundantibus, tum & ſpeciatim in viſcerum ſuppurationibus, inſtante fluxu purulento horret interdùm algetque reverâ corpus, frigidæ deprehenduntur enim

ab adſtantibus extremitates ; pulſus debilis, parvus, ac depreſſus eſt ; hinc exacto temporis intervallo reviviſcit, ſenſim plenior fit, validior, frequentior, anteà pallidæ rubent tandem genæ, ardet univerſumcorpus. Unde tot turbæ, niſi ex purulentæ materiei cum ſanguinis oceano mixturâ ? Hîc enim vibrationes validæ nervorum in parte ſuppurante accuſandæ non veniunt, ut in propoſitionis præcedentis caſu, cùm ſæpiſſimè vix ſenſus ullus de ſuppuratione fiente admoneat, nec niſi ingruentibus horroribus negotium priùs latens deinceps aliquantùm pateſcat ; ſic in pulmonibus, ſic in hepate, aliiſque viſceribus, quæ clàm fiunt ſuppurationes accedentibus abſque manifeſtâ cauſa horroribus ægro medicoque ſæpè declarari ſolent. Prætereà horrores, qui excitantur in hoc caſu ex ſenſu falſo non proficiſcuntur, cùm reverâ frigeat corpus, ſanguiſque conſtanter affectus ſit. Verùm circà puris cum ſanguinis oceano mixturam ex eo dubium omne tollitur, quòd pus per colatoria à parte ſuppurante plurimùm diſſita ac inprimis per renes cum urina tranſcolatum pluries obſervatum fuerit.

Fit interdùm itaque, ut, dum puru-

lenti liquaminis efformatio inchoata eſt, vaſa integra pulſionibus iteratis illud ab extremis ruptorum liberè exprimere nequeant; ſive quòd ipſamet ſufficienter robuſta non exiſtant, ſive quòd liquamen purulentum viſcidius & craſſius ſit, ſive quòd abundet nimis, ſive quòd extrema rupta in locum patulum non hient, ſed in ſubſtantia cæcâ partis, vel ſufficienter non apertâ terminentur. In omnibus his caſibus partem ſarcina hâc purulenti liquaminis liberè exonerandam non fore clarum fit, ſive quòd cauſa pellens viribus ſufficientibus careat, ſive quòd nimis reſiſtat liquamen expuendum, ſive quòd liber puri non pateat exitus.

Quocircà in abundanti ſuppuratione liquamen, rupta vaſcula copiâ aggravans ductibus integris pulſantibus utut robuſtis obſequioſum ità eſſe nequit, ut facili fluxu per oſtiola lacerata expuatur; quapropter inter has preſſuras portio ejus in vaſa integra collateralia vi diducta velut per incilia totidem derivabitur, liquoreſque viviſicos inficiet.

In ſuppurationibus autem latentibus viſcerum, cùm organa hæc vaſculis teneris valdè ac patulis ut plurimùm texta ſint,

nec robuſtis fibris firmata, hinc expuendo puri imbecillia ſunt; ſi inſuper illud juſto viſcidius extiterit, ut in ſuppuratis pulmonum tuberculis, vel ſi (quod ſæpè viſceribus ſuppurantibus contingit) puri exitus liber non pateat, ut cùm in abſceſſu via nulla extrà partem ducit, aut cum ulcus ſufficienter non hiat (nec autem in hiſce anguſtiis viſceri latenti artifex manu ferre auxilium poteſt) in omnibus illis caſibus ſubſtantiam partis pure exonerandam non fore conſequitur; quamobrem preſſuris interim non deſinentibus portio in incilia lateralia derivata liquoribus vivificis communicabitur, ſanguinem inficiet.

Cùm autem memoratæ circumſtantiæ in viſceribus ſuppurantibus ſæpiùs quàm in cæteris partibus, & non raró ſimul occurrant, hinc remiſtiones puris ſæpiùs ab iis obſervabuntur. His omnibus accedit, quod viſcera utpote vaſis inſignibus dotata, cordique viciniora, labem non debilitatam communi oceano faciliùs quàm reliquæ habitûs corporis partes inferant.

Jam verò purulenti flocculi plures immutatâ forma ſanguini commixti, craſſi ſunt, tenaces, ægrè diviſibiles; quapropter motum partium ſanguinis mucilaginoſarum

& globuloſarum inprimis, inviſcando illas earumque diffluxum inhibendo, hîc & illîc inæqualiter obtundent. Remittet ergò motus cruoris inteſtinus, pulſus debilior ac minor illicò ſiet, frigus corpus occupabit, dejicientur vires. Sanguis autem inæqualiter ſubitò ità inſpiſſatus Capillaria ægrè ac modo inæquali transfluit, hinc vibrationes obſcuræ ac inæquales ſtaminum nerveorum, hinc tremuli motus fibrarum carnearum ac membranearum, hinc horrores. Interim dum ſanguis Capillaria difficilè pervadit, inſignia vaſcula potiſſimùm permeare compellitur, hinc eâ de cauſa quamplures ſupprimentur ferè ſecretiones, ſaliva fiet parca, viſcida, os aridum, tùm & alia areſcent colatoria.

Cùm autem per aliquod tempus augeſcat reſiſtentia ad transfluxum per Capillaria, & ità fluida in vaſis ſanguineis inſignibus mole ſenſim adaugeantur, hinc tandem ſanguifera hæc ſolito magis tendi debent, hinc citatiores & correptæ eorum cordiſque vibrationes, hinc febris incipiens; verùm continuatis & augeſcentibus hiſce vibrationibus moleculæ ſanguinis utut craſſæ ſuccutientur, agitabuntur plurimùm, rareſcet cruor, excandeſcet febris; inten-

ſaque perſeverabit, quouſquè attritæ fuerint moleculæ craſſæ cruoris, iſque tenuior factus liberè per Capillaria transfluat, ac portione exuperante fluidorum per feriantia priùs ſed admittentia nunc vaſcula ſecretoria inprimis autem cutanea copioſa ſub forma ſudoris liberaliter effusâ, in ſanguiferis inſignibus & corde illata reſiſtentia ac tenſio penitùs ceſſet.

Quo tempore autem cruor puris infectionem patitur febrique excandeſcit, repagula orarum ulceris itá rumpi ac dehiſcere tandem ex pulſionibus vividis vaſorum puriſque abundanti fluento aliquandò ſuccedit, ut deinceps ad ulceris ſuperficiem liberatâ via pus univerſum corrivetur, ſanguinemque in poſterum ampliùs non inficiat.

Si quâ interim proportione pus efformatur, eâdem ob vitium aliquod ex memoratis perſeverans in ſoluti continui ſuperficiem non extravaſetur, in incilia collateralia jam aperta ſenſim & continuò licet parcè derivabitur, hinc ſanguine nunquàm non infecto febris aderit continua; quæ ſubindè cum horroribus exacerbabitur, quandò nimirùm collectiones puris in vaſculis ruptis cohibiti identidem re-

crudeſcent. Si diù autem perſeveret in ſanguine hæc infectio puris, febriſque hinc diù protrahatur, hæc *lentæ* morem ſuſcipiet; laxabitur etenim tandem repetitis motibus violentis inteſtinis cruoris textus, mucilago ejus vitalis, quàm *Balſamum* vocant, deſtruetur, nec ipſe ſuſtinendis vaſorum ictibus, nec irrorandis ad nutritionem molli fluido Nevro-lymphaticis, nec niſi effœtis ad functiones obeundas liquoribus colatoriis ſubminiſtrandis par erit; fatiſcet, at hinc & quoque fatiſcent vaſa, fibræ, digeſtiones depravabuntur, vires in dies exſolventur, tabeſcet corpus, aduretur, conficietur.

Poſtquàm flocculi puris ductus minimos non pervadentes aliquandiù cum ſanguine volutati fuere, motu febrili tandem atteruntur, ut jamjam dictum fuit; & admodùm diviſi per colatoria tandem, ſed præcipuè per cutaneos copioſos ductus ſero lixiviali ſanguinis abrepti ſub ſpecie ſudoris plerùmque fœtidi ablegantur. Si autem mixtionis tempore ſero ſanguineo innatantes parùm adhùc attenuati ductibus ſecretoriis occurrerint ſatis patulis, hi ſanè eos ſero abrepti ſubibunt; ſed quoniam motus vitalis in ductibus ſecretoriis tantus

non

non eſt ac in ſanguiferis liquoreſque eos lentiùs transfluunt, hinc puris flocculi motu inteſtino ità ſejuncti à ſe invicem ut in ductibus ſanguiferis non ſervabuntur, concreſcent igitur, floccoſque conſtituent craſſiores & craſſiores; hi tamen ulteriùs meabunt, quòd ſecretorii ductus in ampliores & ampliores confluant; quapropter in ductuum ſecretoriorum trunculis quaſi guttæ puris aderunt confectæ.

Jàm verò ductus urinoſi plurimùm patuli ſunt, ſerumque lixiviale ſanguinis faciliimè hauriunt & abundanter, quamobrem ſi in quibuſdam ſujectis apertiores adhùc extiterint, ſique puris flocculi in ſero ſanguinis partibus ejus mucilaginoſis vix connexi innatent, patet eos renales ductus facilè ſubituros, ac in his ratione jam traditâ in puris guttulas inſignes coalituros; pluet ſerum urinoſum per papillas renales, at manabunt quoque ſimul puris guttulæ, hæ autem deinceps in pelvi renali ac veſica morâ ſimul coaleſcent ulteriùs, undè non mirum ſi quidam alibi quàm in renibus ſuppurati urinas nihilominùs mingant purulentas. Hoc accidiſſe Empyicis obſervatum eſt, Phthiſicis autem deſperatis haud inſolens; quòd in his abſumptâ

ſanguinis mucilagine purulenti flocculi alligati minimè, ſero lixivioſo liberè innatent.

Ductus inteſtinales ſecretorii ſat quoque aperti ſunt, copioſi, parùm protracti, parùm inflexi; ſi igitur in quibuſdam ſubjectis naturaliter aperti valdè, aut ſi præſente aliquâ diarrhæa adhùc magis dilatati fuerint, puris flocculi eos ſanè ſubibunt, diarrhæa fiet purulenta. Hanc in deſperatâ Phthiſi interdùm obſervavimus, interdùm mictum purulentum.

Quis autem ductus hepatis bilioſos amplos eſſe negabit; inprimis ſi materiem iis à ſanguine venoſo ſubminiſtrari cogitet, eam profecto ſpiſſam, quæ orificia ſat patula ad ingreſſum requirat? Quamobrem & quoque in quibuſdam ſuppuratis puris flocculi biliares ductus ſubibunt; eò quòd autem hi per vaſtam hepatis ſubſtantiam valdè protracti ſunt, ſatque ſpiſſo naturaliter alluuntur liquore bilioſo, hinc puris ramenta facilè in eis coaleſcent, & antequàm in biliares trunculos amplos pervenerint, molem adeò adipiſcentur, ut ulteriùs meare non valentes eos citò ingurgitabunt, citò obſtruent; comprimentur idcircò ſanguifera circumpoſita, turgebunt,

rumpentur, excitabitur demùm in hepatis ſubſtantiâ ſuppuratio. His de cauſis in ſuppuratis quibuſdam clandeſtini & inſperati ſuperveniunt in hepate abſceſſus, ut teſtantur obſervationes.

Id autem ſingulare ab eximiis Practicis ſcriptum eſt ſuppurationibus potiſſimùm internis capitis, jecoris abſceſſum aliquandò ſupervenire; quod ſanè niſi ex ſpeciali Cephalici puris indole repeti poteſt; cùm nullam ad explicandum illud Phœnomenon cerebrum inter & hepar communionem peculiarem Anatome hucuſquè demonſtrarit. Arbitramur ergò pus Cephalicum utpote è tenuioribus & activis plurimùm fluidis ortum, mucilaginoſum tenue eſſe, cujus ramenta ductus bilioſos ſubire, in his tamen ſpeciatim ob rationes ſupra traditas rursùm ità concreſcere queant, ut exin interdùm occaſio ſuppurationi in hepate præbeatur. Verùm caſus hujuſmodi frequentes admodùm & conſtantes hucuſquè non advertimus.

Nec ſolùm, dùm per imbibitionem pure aſſiduò inficitur ſanguis corpus febre lentâ conſumitur; ſed & cùm ulcus pure abundantiùs aut diutiùs manat ſimiliter contabeſcit. Hinc enim ſanguis defœcatâ parte

mucilaginosâ, utpote per ulceris vaſcula rupta inprimis nevro-lymphaticâ aſſiduò depluente, puriſque tunc portionem inſigniorem conſtituente, plurimùm defraudatur.

Quamobrem eâ in ſanguine deficiente particulæ ejus mobiliores non coercitæ à pulſionibus vaſorum motum nimium concipiunt; areſcunt vaſorum fibræ hâc mucilagine non emollitæ, tenduntur, hinc correptæ pulſiones, febricula, hinc mucilaginoſarum particularum ulterius detrimentum, corporis tabes. Sic ulceribus vaſtis, ſic ulceribus nimiùm aliquandò aut diutiùs ſuppurantibus miſerè conficiuntur ſauciati.

Superſunt poſtremò perpendendæ partium ſuppurantium variæ, quæ quoàd formam externam ſuccedunt modificationes.

Et 1°. quidem, cùm partis ſuppurantis facies tecta non eſt, purique ab eâ manantì exitus liber conceditur, *Ulcus* adeſt.

2°. Cùm intima ac cæca partis ſubſtantia ſoluta, lacerata, ſuppurat, particularum ſolutarum intercapedines pure è ruptis vaſculis depluente ſenſim replentur, fit lacus puris undique concluſus, is *Abceſſus* appellari ſolet. Qui quidem ſi ſpiſſâ ad-

modùm ſubſtantia partis alicubi contectus non ſit, nec valdè per eam diffuſus, in umbonem ibi prominere ſolet, eò quòd puris collecti maſſa Sphæroidea ambientibus partibus tenſis ac ſe contrahere nitentibus compreſſa in laxiorem partem utpote minùs reſiſtentem potiſſimùm deturbetur, ut inde hoc in loco inprimis mollities & fluctuatio pure abſoluto deprehendenda veniat.

3°. Cùm verò ſuppurata pars parùm dehiſcit, nec puri facilis præbetur exitus, circumpoſitis partibus mollibus diductis ſe contrahere nitentibus, pus compreſſum undequaquè exprimitur; cùm autem per orificium facilè exprimi nequeat ſive quòd ſuperius ſit, ſive quòd anguſtius, hinc expreſſionis vires in partes ambientes diffundentur, hæ itaque ſenſim dehiſcent, ac ulteriùs ſejungentur, pure interim has fiſſuras penetrante; ſi autem pus per protractas notabiliter intercapedines ac velut per cuniculos diffuſus ſit, cavitates illæ appellantur *Sinus*.

Favebit etiam cavernularum hujuſmodi productioni puris, cùm adfuerit, acrimonia, eâ enim fibrularum vincula lacerabuntur, ſolventur; puſque in cæcas ſcrobes ſenſim inſinuabitur.

Porrò ulcerum, abſceſſuum, ſinuumque ſpecies ac differentias hîc tradere locus non eſt, cùm de modo, quo peragatur ſuppuratio, deque iis, quæ ipſam comitantur ac ſequuntur, generatim diſſerere huc uſquè propoſitum fuerit; eas autem, cùm de ſuppurationis varietatibus tractabitur, ſigillatim exponemus.

Quæ igitur allata ſunt, quaſi fundamenta Syntagmatis de *Suppuratione* haberi debent; quæ verò quoàd Theoriam tum quoàd Therapeiam ſuperſunt, iis quaſi erunt ſuperſtructa, materiemque alteri Diſſertationi Academicæ præbebunt; ſicque tandem abſoluta erit in partibus mollibus ſuppurationis Hiſtoria. Quæ autem in Oſſibus deſiderabitur, haud difficili ſanè negotio ex traditis in mollibus fundamentis deducetur. Eam interim apud Clariſſimum *Heine* Suecum unà cum Inflammatione oſſium, nonnulliſque inſignibus eorum morbis, doctè expoſitam unicuique perſequi licitum erit.

ERUDITO

D. D. PETRO ROCQUES

In primo eruditionis tentamine novas Suppurationis ac cicatriſationis leges exponenti.

TE miror, qui tanta vales, quem Phœbus amavit:
Tempore, quo putri ſunt merſa cadavera tabo,
Atque cadunt pariter parvo, magnoque potentes
Exhalaturi fœdam priùs ulcere vitam,
Uteris, ut medicam rimeris pleniùs artem,
Sanguineos latices, ductus ſecteris hiantes,
Unde, viâ facili, ſanioſus depluit humor,
Ulcus ut efficiat, factumque perenniter extet;
Ni tandem, quâ lege doces, obducta cicatrix
Deleat omnino veſtigia ſordida puris.

Hæc ſuo cecinit Amico GUINGUALOEUS
OLIVIER VILLENEUVE
Doctor Medic. Monſp.

EIDEM.

Novam Suppurationis cauſarum explicationem afferenti.

ARdenter pridem optatum, qui ſterneret ingens
Partis ſuppurantis opus, ſed nemo repertus;
Deſperatam aliis, ſolus tu, viribus æquis,
Materiam ſumis, doctèque exaras, amice.
Si tibi, pro meritis hominesque, deique faverent,
Princeps tu fieres Medicorum, judice mundo.

Hæc tibi in æternum & ſincerum benevolentiæ, amicitiæ, amoriſque pignus & monumentum O. D. V. C. ac

Ut vivas felix, rugis cingentibus ora,
Supremum numen precibus, votiſque fatigat.

FRANCISCUS LABOISSIERE
Varanienſis apud Petracorios, Licent. Medic. Monſp.

EIDEM.

Novum Suppurationis Mechaniſmum afferenti.

SPargere ſi pergas orbi tua lumina ROCHE
Cantabit radians lumen uterque Polus.
Sic tua ſucceſſus habeat doctrina perennes,
Pluribus ut ſtudiis, nos alioſque juves.

Sic offerebat Amico ſuo in æternum amicitiæ monumentum STEPHANUS HUGUES *Spinalenſis apud Lotharingos, Liberalium Art. Magiſt. & Univerſ. Medic. Monſpelienſ. Baccal.*

EIDEM.

Pro primo Apollinari certamine de Suppuratione diſertè diſſerenti.

FRuſtrà Caſtalidum, ſupplex, compello juvamen,
Faucibus Aonidam renuunt ſitiëtibus undam
Maxima nec credunt tenui prœconia voci.
Haud ſtupeo: greſſu properans, tuto invia preſſas,
Sacraque tangendo ſacras myſteria nomen.
Sicque triumphanti, tacitus, gratatur amico.

Socius addictiſſimus
CAROLUS BERGIER
Pontiſvallenſis apud Sebuſianos Art. Lib. Mag. & Facult. Med. Monſp. Baccal.

EIDEM.

Suppurationis cauſas enodanti.

QUæ vis ingenii? Quæ docti pectoris artes?
In ſcriptis qui mentis honos, quæ gratia regnat:
Es reor ipſe lepos, aut filius ipſe leporis,
Faſtidioſa licet tu reddere grata legenti
Ulceris & puris ſciviſti nomina ROCQUES,
Uſque adeò Theſis blando ſermone niteſcit.

Sic gratulabatur Amico ſuo
LUDOVICUS PREVOST
è Caſtro ad Lædum apud Turrocenomanenſes Art. Liberal. Magiſt. jamdudùm Studioſus Medicinæ.